

IV

(Информация)

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪВЕТ

Заключения на Съвета относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването

(2017/C 421/03)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ политическия контекст на този въпрос, изложен в приложението към настоящите заключения;

КАТО ОТЧИТА, ЧЕ:

1. Превръщането в реалност на висококачественото, приобщаващо и справедливо училищно образование за всички учащи е един от най-важните приоритети и фактор за социалния напредък и устойчивия растеж на Европейския съюз в бъдеще. Образованието играе решаваща роля в плановете на младите хора за бъдещето и шансовете им за реализация в живота и полага основите за реализацията на учащите в гражданския и социалния живот, на пазара на труда и в личния им живот.
2. Важно е хората да продължават да учат през целия си живот, за да са в състояние да посрещнат предизвикателствата на бързо променящия се свят. Училищата, подкрепяни от общността в по-широк мащаб, могат да играят важна роля, като помагат на хората да развият богат набор от ключови компетентности ⁽¹⁾, да поемат отговорност за своето обучение през целия живот и за професионалното си развитие и да бъдат активни и отговорни граждани.

КАТО ИМА ПРЕДВИД:

3. Необходимостта от съвременни подходи към преподаването, ученето и управлението на системите за училищно образование, които се основават на постиженията в учебните науки и подпомагат училищата да отговорят на променящите се образователни потребности на учащите, обществото и пазара на труда, както и на възникналите в резултат на цифровите и технологичните промени;
4. Предизвикателствата, свързани с постигане на поставената за 2020 г. цел за намаляване дела на учениците със слаби резултати по четене, математика и други науки ⁽²⁾, които изискват сериозни политически усилия за подобряване на способността на училищата да оказват подкрепа на всички обучаващи се, включително тези със специални образователни нужди и учащите, произхождащи от неравностойна среда;
5. Въпреки значителния напредък, постигнат през последното десетилетие, са нужни непрекъснати усилия за постигане на водещата цел, заложена в „Европа 2020“, за намаляване дела на преждевременно напускащите училище ⁽³⁾;
6. Необходимостта да се насърчават справедливостта, равенството и приобщаването в училищното образование и чрез него, тъй като социално-икономическата среда продължава да бъде много влиятелен фактор в образователните постижения на учениците;
7. Необходимостта да се инвестира в учителите и училищните ръководители като решаващи фактори за постиженията на учащите и да им се оказва подкрепа при поемането на отговорност и постигането на по-добър баланс между професионалната автономия и отчетността;

⁽¹⁾ В препоръката от 2006 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот, ключовите компетентности се определят като комбинация от знания, умения и нагласи.

⁽²⁾ До 2020 г. делът на лицата на възраст 15 години със слаби основни умения за четене, математика и точни науки следва да бъде по-нисък от 15 %.

⁽³⁾ До 2020 г. делът на лицата, преждевременно напускащи системата на образование и обучение, следва да бъде под 10 %.

8. Значението на доброто управление на училищните образователни системи, както и баланса между училищната автономия и отчетността като ключов фактор за подобряване на качеството, справедливостта и ефикасността в образованието;
9. Значението на образованието и грижите в ранна детска възраст, които поставят основите за по-високи резултати на всички следващи образователни нива и за участие в ученето през целия живот, както и за стимулиране на всички деца да учат и за тяхното благосъстояние и развитие.

ИЗТЪКВА, ЧЕ:

10. Многообразието е отличителна черта на училищното образование в Европа, където държавите членки са изцяло отговорни за организацията и развитието на своите образователни системи, което означава, че начините за преодоляване на общите предизвикателства и за осъществяване на целенасочени реформи може да варират в зависимост от националните, регионалните и местните условия.
11. Европейското сътрудничество в областта на училищното образование, по-специално чрез програмата „Еразъм+“, има висока добавена стойност за ЕС и играе важна роля в осигуряването на качествено образование, изграждането на потесни контакти между европейските младежи, възпитаването на обща европейска идентичност и подкрепата за реформи на политиките в областта на образованието.

ПРИВЕТСТВА съобщението на Комисията относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването за по-добър старт в живота ⁽¹⁾, където са набелязани три области, които се нуждаят от действия и могат да бъдат подпомогнати на европейско равнище.

Съответно ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност и в съответствие с националните условия, да се съсредоточат върху следните приоритетни области на действие:

12. Осигуряване на висококачествено и приобщаващо образование ⁽²⁾ и принос за развиване на таланта и потенциала на всички учащи чрез:
 - а) подпомагане на училищата да прилагат общоучилищен подход спрямо развитието на преподаването и ученето, така че да се стимулира по-приобщаваща, по-ангажираща и по-подкрепяща училищна култура с акцент върху благосъстоянието на цялата училищна общност и нулева толерантност към тормоза, насилието и дискриминацията на всякаква основа;
 - б) предприемане на мерки за гарантиране придобиването на солидни познания по съответните предмети наред с развитието на пълен набор от ключови компетентности, по-специално социални и граждански компетентности, както и утвърждаване на общите ценности ⁽³⁾;
 - в) стимулиране на мотивацията на учащите, тяхната компетентност за учене и ангажираност с ученето, както и съдействие за зачитане мнението на учащите, демократичния диалог и участието в училищния живот;
 - г) обогатяване на учебните занимания, като същевременно се подпомага ефективното използване на цифрови технологии и се насърчават дейности, които свързват обучението с практически опит от реалния живот, например чрез основано на проекти и проблеми учене, учебни стажове или участие в дейности на местната общност;
 - д) инвестиране в навременна и целенасочена подкрепа за учащите със специални образователни потребности и тези, които произхождат от неравностойна среда и са изложени на особен риск, като се използва широк спектър средства, включително като се предоставя по-добър достъп до условия на приобщаващо обучение и като се насочва вниманието върху периодите на преход в рамките на образователната система и от училището към пазара на труда;
 - е) инвестиране във висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст ⁽⁴⁾, които да са достъпни за всички деца.
13. Предоставяне на възможности за действие на учителите и училищните ръководители чрез:
 - а) преминаване към цялостна политика за преподавателите, която да обхваща всички етапи на професионалната им кариера и се ползва от възможностите на цифровизацията в образованието;
 - б) увеличаване на привлекателността на професиите им чрез предоставяне на качествени условия на труд и по-добра подкрепа, обратна информация и насоки, по-специално за начинаещите учители и училищни ръководители;
 - в) предлагане на качествено първоначално педагогическо образование, при което особено внимание следва да се обърне на добрата подготовка за практическата работа в класната стая, която да обхваща целия курс на обучението им и, когато е уместно, да се извършва под ръководството на обучени наставници;

⁽¹⁾ 9842/17.

⁽²⁾ Както е посочено в заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички (февруари 2017 г.).

⁽³⁾ Както е посочено в декларацията за утвърждаване чрез образованието на гражданската позиция и общите ценности свобода, толерантност и недискриминация.

⁽⁴⁾ Както се посочва в заключенията на Съвета относно образованието и грижите в ранна детска възраст: да осигурим на всички деца най-добрия старт в живота за утрешния свят (19—20 май 2011 г.)

- г) инвестиране в тяхното непрекъснато професионално развитие и растеж през всички етапи на кариерата и подобряване на училищното ръководство;
- д) подпомагане на подготовката и професионалното развитие на обучаващите преподавателите и на наставниците и внасяне на по-богат опит в образованието и обучението на преподавателите;
- е) укрепване на целенасоченото сътрудничество, мрежите за обучение, онлайн общностите и новаторските педагогически практики сред учителите и училищните ръководители, както и привличане за участие на други заинтересовани страни.

14. Преминаване към по-ефективно, по-справедливо и по-ефикасно управление чрез:

- а) постигане на подходящ баланс между автономията и отчетността с цел подпомагане на постоянното усъвършенстване и новаторство на равнище училище и на системно равнище;
- б) по-нататъшно развиване на системи за осигуряване на качеството, които включват самооценка, количествена и качествена оценка съобразно националните условия и политики и които се основават на всеобхватна концепция за училищното развитие, установена и споделена със заинтересованите страни;
- в) насърчаване на основаните на доказателства политики, балансирано и целесъобразно използване на данни, включително от международни сравнителни проучвания и от обзор на образованието и обучението;
- г) стремеж към ефикасно изразходване на достатъчни средства за училищното образование и оптимално използване на ресурсите на всички равнища, както и, когато е целесъобразно, предприемане на структурни реформи на училищното образование.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА да допълни действията, предприети от държавите членки, и да подкрепи тяхното сътрудничество с оглед на:

- 15. Разширяване на сътрудничеството между училищата, като чрез програмата „Еразъм+“ се осигури по-добър достъп до училищните партньорства, „електронното побратимяване“ (eTwinning) и мобилността за учащите, преподавателите и обучаващите преподаватели – включително практически опит в чужбина за начинаещи и бъдещи преподаватели и училищни ръководители;
- 16. Насърчаване, чрез обмен на добри практики и партньорско обучение, на развитието на широк набор от ключови компетентности за всички млади хора, включително основни умения, умения в областта на цифровите технологии и компетентности в подкрепа на личностното и социалното развитие и активното гражданско участие;
- 17. Подобряване на готовността на училищата за учене в цифровата ера, например като се насърчава самооценката и развитието на цифровите умения на преподавателите чрез рамка за компетентност в областта на цифровите технологии, проучване на потенциала на евентуален инструмент за доброволна самооценка на цифровите способности за училищата и като се развиват допълнително онлайн общностите и ресурсите в рамките на ЕС;
- 18. Насърчаване на образованието в областта на науката, технологиите, инженерството, (изкуствата) и математиката (НТМ(И)М) чрез насърчаване на добрите практики, укрепване на сътрудничеството на равнище ЕС на училищата с висшите учебни заведения и с научноизследователския сектор и бизнеса, както и ефективно противодействие на неравнопоставеността между половете и свързаните с пола стереотипи;
- 19. Засилване на дейностите за взаимно обучение и партньорски консултации и на обмена на опит и добри практики, по-специално относно образованието и грижите в ранна детска възраст, осигуряването на качеството, кариерното и професионалното развитие на преподавателите и училищните ръководители и приобщаващото образование;
- 20. Насърчаване и подпомагане на приобщаването в образованието, включително чрез провеждане в рамките на политиката на експерименти в преподаването на учащи с произход от различна езикова и културна среда, както и засилване на сътрудничеството между държавите членки и Европейската агенция за адаптирано и приобщаващо образование, както и с други подобни агенции и международни организации;
- 21. Насърчаване и подпомагане на научните изследвания в областта на образованието и разпространението на резултатите от научни изследвания в областта на образованието, както и по-нататъшно развиване на единдействието с ОИСР в сътрудничество с държавите членки, така че да се изготвят съвместно сравнителни данни и доклади за училищното образование, включително посредством по-ефективно съвместно събиране на данни от Евридика и ОИСР;
- 22. Подпомагане на държавите членки, които доброволно търсят съдействие, да изготвят и осъществят значими реформи на училищното образование чрез създаване на съобразена с търсенето договореност за техническа помощ при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност. Подкрепа могат да окажат службите на Комисията, включително службата за подкрепа на структурните реформи, и инструментите на ЕС за финансиране, например европейските структурни и инвестиционни фондове и „Еразъм+“.

ДОПЪЛНИТЕЛНО ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ Е ВАЖНО

23. Комисията да вземе изцяло предвид настоящите заключения при подготовката на своите предложения за бъдещата стратегическа рамка за сътрудничеството в областта на образованието и обучението и програмата на Съюза в областта на образованието и обучението след 2020 г.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ

Политически контекст

1. Заключение на Съвета „Да подготвим младите хора за XXI век: програма за европейско сътрудничество по въпросите на училищата“ (21 ноември 2008 г.).
 2. Съобщение на Комисията до Съвета и до Европейския парламент „Подобряване на способностите за XXI век: Програма за европейско сътрудничество по въпросите на училищата“ (3 юли 2008 г.).
 3. Заключение на Съвета относно стратегическа рамка за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) (12 май 2009 г.).
 4. Заключение на Съвета относно образованието и грижите в ранна детска възраст: да осигурим на всички деца най-добрия старт в живота за утрешния свят (19—20 май 2011 г.).
 5. Заключение на Съвета относно ефективната подготовка на преподавателите (20 май 2014 г.).
 6. Заключение на Съвета относно ефикасното ръководство в образованието (25—26 ноември 2013 г.).
 7. Декларация относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности – свобода, толерантност и недискриминация (Париж, 17 март 2015 г.).
 8. Заключение на Съвета относно ролята на образованието в ранна детска възраст и на началното образование за стимулиране на творчеството, иновациите и компетентностите в областта на цифровите технологии (18 и 19 май 2015 г.).
 9. Съвместен доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) — Нови приоритети на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението (23 и 24 ноември 2015 г.).
 10. Заключение на Съвета относно намаляване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на успеваемостта в училище (23 и 24 ноември 2015 г.).
 11. Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно насърчаването на социално-икономическото развитие и приобщаване в ЕС чрез образование: приносът на образованието и обучението към европейския семестър за 2016 г. (24 февруари 2016 г.).
 12. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Нова европейска програма за умения: съвместни усилия за укрепване на човешкия капитал, пригодността за заетост и конкурентоспособността (10 юни 2016 г.).
 13. Обзор на образованието и обучението, 2016 г. (7 ноември 2016 г.).
 14. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Подобряване и модернизирание на образованието“ (7 декември 2016 г.).
 15. Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички (17 февруари 2017 г.).
 16. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването за подобър старт в живота (30 май 2017 г.).
-